

LÅSANORDNING FÖR TELEUTRYMMEN I EN FASTIGHET

Kommunikationsverkets rekommendationer

Kommunikationsverket
306/2006 S

FÖRORD

Denna rekommendation är främst avsedd för ägare av bostadsfastigheter som är ansvariga för låsanordningen för teleutrymmena. För affärsfastigheter är säkerhetskrav på teleutrymmena i allmänhet mycket strängare.

Rekommendationen har utarbetats i samarbete med olika aktörer på området. I rekommendationen beaktas krav som uppställts i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) och i Kommunikationsverkets föreskrifter om inomhustelefonnät (Kommunikationsverket 25 D/2003 M) och om det interna centralantennnätet och –systemet i en fastighet (Kommunikationsverket 21 D/2003 M). Denna rekommendation ersätter den tidigare versionen av Kommunikationsverkets rekommendation om låsanordning för teleutrymmen i en fastighet 306/2005 S.

Rekommendationen har publicerats i Kommunikationsverkets rekommendationsserie. Rekommendationen finns på verkets www-sidor <http://www.ficora.fi> och den kan också erhållas från verkets kundtjänst:

Besöksadress	Östersjögatan 3 A, HELSINGFORS
Postadress	PB 313, 00181 HELSINGFORS
Telefon	(09) 69 661
från utlandet	+358 9 69 661
Kundtjänst	(09) 6966 500
från utlandet	+358 9 6966 500
Internet	info@ficora.fi

INNEHÅLL

FÖRORD	1
1 INLEDNING	3
2 PLANERING AV LÅSANORDNINGEN	3
3 ALTERNATIVA LÅSANORDNINGAR FÖR HUSFÖRDELAREN	4
4 ÅTGÄRDER FÖR NYCKELSÄKERHET	4
5 LÅSANORDNINGEN FÖR ÖVRIGA GEMENSAMMA TELEUTRYMMEN	5
6 ÖPPNINGSTJÄNST	5
7 TILLTRÄDE TILL TELEUTRYMMENA FÖR ANDRA ÄN TELEFÖRETAGS ELLER TELEENTREPRENÖRERS PERSONAL	5
8 VIKTIGA DETALJER	5
BILAGA	7
KRAV PÅ LÅSANORDNINGEN I KOMMUNIKATIONSVERKETS FÖRESKRIFTER	7

1 INLEDNING

Inomhustelefonnätet eller centralantennnätet i en byggnad eller ett motsvarande internt kommunikationsnät i en fastighet används för koppling av anslutningar till de allmänna kommunikationsnäten. För utrustningar och kopplingar för inomhustelefonnätet och centralantennnätet behövs olika teleutrymmen. Dessa teleutrymmen måste vara låsta. Låsanordningen tryggar kommunikationshemligheten och annan informationssäkerhet. Telefonhemligheten och hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden är okränkbar enligt 10 § i grundlagen.

Ägaren till en fastighet bär ansvaret för låsanordningen och informationssäkerheten för de gemensamma teleutrymmena i fastigheten. Om fastigheten finns på arrenderad mark, tillämpas ägarens rättigheter och skyldigheter på fastighetsinnehavaren. Med gemensamma teleutrymmen avses utrymmen där det finns antingen kopplingsställen för ledningar som hör till flera anslutningsinnehavares anslutningar eller teleutrustningar för dessa anslutningar. De gemensamma teleutrymmena omfattar husfördelaren, utrymmen med stjärnpunkter i centralantennnätet, mellan- och våningsfördelare, växelrum, stigarskåp, stigar- och fördelningsdosor samt övriga motsvarande utrymmen.

Innehavaren av en anslutning till ett allmänt kommunikationsnät ansvarar för låsanordningen för teleutrymmen i hans egen besittning och för hans eget bruk.

Tekniska krav på de interna kommunikationsnäten i en fastighet finns i Kommunikationsverkets föreskrift om inomhustelefonnät (Kommunikationsverket 25 D/2003 M) och i föreskrift om det interna centralantennnätet och -systemet i en fastighet (Kommunikationsverket 21 D/2003 M). Dessa föreskrifter innehåller även allmänna krav på låsanordningen för teleutrymmen i en byggnad. En sammanfattning av kraven på låsanordningen är bifogad denna rekommendation.

Även kabeltelevisionsföretag är teleföretag enligt kommunikationsmarknadslagen.

2 PLANERING AV LÅSANORDNINGEN

De nät som ägs av de teleföretag som levererar teleanslutningar till en fastighet avslutas i husfördelaren. Ägaren till en fastighet och innehavaren av en teleanslutning kan med ägarens tillstånd låta teleentreprenörer göra arbeten på det interna kommunikationsnätet i fastigheten. Teleföretaget och teleentreprenören måste då vid behov få tillträde till teleutrymmena. Ägaren skall då ordna, att dörren till husfördelaren öppnas för de teleföretag och teleentreprenörer som avses ovan och som inte har tillträde till teleutrymmena med sina nycklar. Obehörigas tillträde till teleutrymmen måste däremot vara förhindrat.

De gemensamma teleutrymmena i en fastighet låses på det sätt som ägaren väljer. Förutom att ta hänsyn till informationssäkerheten, bör man vid planering av låsanordningen också beakta bl.a. följande:

- åtgärderna för nyckelsäkerheten, t.ex. handhavandet av serieläggning, användningsrätt, förvaring och överlämnande av nycklarna
- teleutrymmenas belägenhet och uppbyggnad samt öppningstjänst för tillträde till teleutrymmena
- kostnaderna för låsanordningen, nyckelsäkerheten och öppningstjänsten
- inverkan av låsanordningen, nyckelsäkerheten och öppningstjänsten på arbeten på telefonnätet samt på den servicenivå som ägaren och innehavarna av utrymmena får vid dessa arbeten
- ägarens och utrymmesinnehavarnas behov att få olika slags kommunikationstjänster och deras möjligheter att be om offerter på tjänster från teleföretag som konkurrerar sinsemellan
- konkurrens inom televerksamheten och teleentreprenaderna.

Ägaren till en fastighet har rätt att vid behov ändra låsanordningen för teleutrymmena. Det är skäl att alla ändringar i låsanordningen för husfördelaren meddelas de teleföretag och teleentreprenörer som har gjort arbeten i fastigheten och vilkas möjligheter att komma in till husfördelaren påverkas omedelbart av ändringarna.

När man planerar låsanordningar lönar det sig att också beakta de nya låssystem som nyttjar elektronik. Med dessa system blir det möjligt att definiera passage för en viss tid och för ett visst lås. För planering och användning av elektroniska låsanordningar är det skäl att iaktta samma principer som i denna rekommendation ges för en mekanisk låsanordning.

Allmän information om låsanordningen och nyckelsäkerheten finns bl.a. i Finska Försäkringsbolagens Centralförbunds anvisningar Avainturvallisuus, ohje 2001 (Nyckelsäkerhet) och Rakenteellinen murto suojeleluohje 1-3/2005 (Mekaniskt inbrottskydd).

3 ALTERNATIVA LÅSANORDNINGAR FÖR HUSFÖRDELAREN

Husfördelaren är det viktigaste teleutrymmet i en fastighet. Låsningen av husfördelaren kan ordnas på olika sätt enligt de egenskaper som krävs av låsanordningen. Ägaren till fastigheten ansvarar för låsanordningen och definierar sättet för låsningen. Det finns tre grundalternativ:

1. Husfördelaren låses med ett lås ur teleföretagens gemensamma serie.
2. Husfördelaren låses med ett fastighetsspecifikt lås; dock inte med ett sådant lås som hör till samma serie som de övriga låsen för fastigheten.
3. Husfördelaren låses med ett lås ur en serie som tillhör den andra avtalsparten eller ett företag som tillhandahåller låstjänster.

4 ÅTGÄRDER FÖR NYCKELSÄKERHET

För de ovan nämnda alternativa låsanordningarna arrangeras nyckelsäkerheten på följande sätt:

- 1) Fastigheten ansluter sig till teleföretagens gemensamma låssystem. I systemet specificeras på vilket sätt husfördelaren låses samt hur nyckelsäkerheten sköts och öppningstjänsten för teleföretag och teleentreprenörer ordnas. Husfördelaren låses med ett lås ur teleföretagens gemensamma serie. Tillträde till husfördelaren sker oftast med de olika aktörernas nycklar men för att säkerställa en smidig ingång vid alla tillfällen **måste ägaren dock skaffa sig en nyckel för varje enskilt lås.**

Ett företag som förfogar över nycklar till husfördelaren måste på begäran mot kvittering överlämna en låsspecifik nyckel till ett teleföretag som levererar teleanslutningar till fastigheten eller till en sådan teleentreprenör med vilken man har ingått avtal om byggande eller underhåll av fastighetens inomhusnät. Om ett och samma teleföretag levererar anslutningar till flera fastigheter eller om teleentreprenören har ingått avtal om byggande och underhåll av flera fastigheters inomhusnät, är det möjligt att i stället för en låsspecifik nyckel överlämna en nyckel som är serielagd för tillträde till alla berörda fastigheters teleutrymmen.

Kommunikationsverket rekommenderar att teleföretagsspecifika lås byts ut mot lås som tillhör teleföretagens gemensamma serie.

- 2) Om husfördelaren låses med ett fastighetsspecifikt lås, är ägaren till fastigheten ansvarig för nyckelsäkerheten för husfördelaren och ordnar med öppningstjänst för teleföretagen och teleentreprenörerna. Öppningstjänsten sköts i praktiken av en gårdskar, vaktmästare, disponent eller ett servicebolag eller annat tillförlitligt företag bemyndigat av ägaren, t.ex. ett bevakningsföretag. Nyckeln till husfördelaren kan också placeras exempelvis i de individuella teleföretagens eller teleentreprenörernas nyckelfack som kan finnas i närheten av husfördelarens dörr och som kan öppnas med respektive teleföretags eller teleentreprenörs nyckel. Ägaren kan även mot kvittering överlämna nyckeln till teleutrymmena till ett telefö-

retag som levererar teleanslutningar till fastigheten eller till en sådan teleentreprenör med vilken man har ingått avtal om byggande eller underhåll av fastighetens inomhusnät.

- 3) Ägaren till en fastighet kan ingå ett avtal om låsanordningen för husfördelaren med ett företag som levererar låstjänster på orten. Husfördelare som tidigare låstes med teleföretags-specifika lås hör närmast till detta alternativ. I avtalet specificeras på vilket sätt husfördelaren låses samt hur nyckelsäkerheten sköts och öppningstjänsten ordnas för teleföretag och teleentreprenörer. Ett företag som förfogar över nycklar till husfördelaren måste på begäran mot kvittering överlämna en låsspecifik nyckel till ett teleföretag som levererar teleanslutningar till fastigheten eller till en sådan teleentreprenör med vilken man har ingått avtal om byggande eller underhåll av fastighetens inomhusnät. Om ett och samma teleföretag levererar anslutningar till flera fastigheter eller om teleentreprenören har ingått avtal om byggande och underhåll av flera fastigheters inomhusnät, är det möjligt att i stället för en låsspecifik nyckel överlämna en nyckel som är serielagd för tillträde till alla berörda fastigheters teleutrymmen. För att säkerställa en smidig ingång vid alla tillfällen **måste ägaren dock skaffa sig en nyckel för varje enskilt lås.**

5 LÅSANORDNINGEN FÖR ÖVRIGA GEMENSAMMA TELEUTRYMMEN

De övriga gemensamma teleutrymmena, så som det separata utrymmet som innehåller stjärnpunkten för det interna centralantennsystemet i fastigheten och våningsspecifika fördelare för ett strukturerat kabelsystem, låses i princip på samma sätt som husfördelaren.

Om nyckeln till husfördelaren inte passar till låsen för de övriga teleutrymmena, bör det i husfördelaren finnas information om var nyckeln till de övriga teleutrymmena finns eller hur öppningstjänsten har ordnats. Alla behövliga nycklar bör då erhållas från ett och samma ställe.

6 ÖPPNINGSTJÄNST

Den som sköter öppningstjänsten för teleutrymmena måste alltid förvissa sig om att de som släpps in till dessa utrymmen hör till personalen vid det teleföretag som levererar kommunikationstjänsten till fastigheten eller till personalen hos den teleentreprenör som gör arbeten på fastighetens interna kommunikationsnät med ägarens tillstånd. Andra personer får tillträde till teleutrymmena endast av välmotiverade orsaker och under tillsyn.

Öppningstjänsten ordnas vanligen så, att den som sköter tjänsten kommer för att öppna dörren till husfördelaren vid en överenskommen tidpunkt. Vid installerings- och underhållsarbeten på anslutningar bör öppning under normal arbetstid kunna överenskommas endast några timmar på förhand. Vid övriga arbeten bör öppningen kunna överenskommas föregående arbetsdag. Nycklarna kan även mot kvittering lånas ut t.ex. för långvarigt arbete.

7 TILLTRÄDE TILL TELEUTRYMMENA FÖR ANDRA ÄN TELEFÖRETAGS ELLER TELEENTREPRENÖRERS PERSONAL

Eftersom fastighetsägaren ansvarar för låsanordningen och informationssäkerheten för de gemensamma teleutrymmena i byggnaden, är det bra om styrelsen eller bolagsstämman sätter upp klara spelregler för tillträde till utrymmena. Invånarna t.ex. får i princip inte ha tillträde till de gemensamma teleutrymmena i fastigheten. Speciell uppmärksamhet bör fästas på informationssäkerheten vid installation och underhåll av Home PNA-anslutningar, om någon invånare får tillträde till husfördelaren eller annat teleutrymme i fastigheten. Nycklarna får överlämnas enbart mot kvittering och betydelsen av kommunikationens hemlighet måste framhåvas till mottagaren. Det skall föras bok över nycklarna med uppgift om när de överlämnats och returnerats.

8 VIKTIGA DETALJER

Husfördelaren och nyckelfacken måste vara tillräckligt skyddade mot inbrott.

För en skåphusfördelare rekommenderas minst ett av Finska Försäkringsbolagens Centralförbund godkänt brukslås av klass 3 som skall gå i baklås. När en låsbar kåpa tjänar som husfördelare, väljs låset enligt kåpans konstruktion.

Låsen för teleutrymmena måste vara sådana att nycklarna till dem inte kan kopieras utan fastighetsägarens eller innehavarens tillstånd.

Låsen för husfördelaren och de övriga gemensamma teleutrymmena får inte läggas på samma serie som de övriga låsen i fastigheten.

Om nyckeln till teleutrymmena har överlämnats till teleföretaget eller teleentreprenören, måste det säkerställas att nyckeln lämnas tillbaka i de fall då teleföretaget inte längre levererar anslutningar till fastigheten och då avtalet med teleentreprenören har upphört att gälla.

Om ett teleföretag eller en teleentreprenör har en nyckel till husfördelaren till sitt förfogande, bör tillträde till husfördelarens dörr ordnas för teleföretagets och teleentreprenörens personal. Detta kan genomföras t.ex. så, att på vägen från ytterdörr till husfördelare finns endast sådana låsta dörrar som kan öppnas med invånarnas och hyresgästernas nycklar. Den nyckel som behövs på vägen kan placeras t.ex. i ett av Finska Försäkringsbolagens Centralförbund godkänt nyckelfack installerat enligt tillverkarens instruktioner i byggnadens trapphus eller yttervägg.

BILAGA**Krav på låsanordningen i Kommunikationsverkets föreskrifter**

Krav på låsanordningen finns i Kommunikationsverkets föreskrifter om inomhustelefonnät (Kommunikationsverket 25 D/2003 M) och om det interna centralantennätet och –systemet i en fastighet (Kommunikationsverket 21 D/2003 M).

Kommunikationsverkets föreskrift om inomhustelefonnät Kommunikationsverket 25 D/2003 M

5 § För inomhustelefonnätet behövliga teleutrymmen

Husfördelaren skall dimensioneras och placeras så att

...

4) obehörigas tillträde till utrymmet kan förhindras effektivt;

...

Husfördelaren kan placeras i samma låsbara utrymme som stjärnpunkten i fastighetens interna centralantennät och därtill anslutna utrustningar.

Ifall utrymmesbehovet för husfördelaren är försumbart, kan utrustningarna försedda med en låsbar kåpa placeras i samma utrymme som elhuvudcentralen.

I en liten bostadsfastighet med högst fyra bostäder kan en kopplingsplint som installerats i en låsbar kåpa användas som husfördelare.

...

6 § Tillträde till teleutrymmen för inomhustelefonnätet

Fastighetsägaren är ansvarig för informations säkerhet i teleutrymmen för inomhustelefonnätet.

Den låsanordning som behövs för trygghet av kommunikationshemligheten, konstruktivt inbrotts skydd i teleutrymmena för inomhustelefonnätet samt nätets uppbyggnader skall planeras och verkställas med hänsyn till bruksytan med byggnaderna och anslutningarna samt uppskattade hot.

Obehörigas tillträde till teleutrymmena för inomhustelefonnätet skall vara förhindrat. De teleutrymmen som utgörs av skåp, rum och de kåpor som panelmonterats i de allmänna utrymmena eller andra kåpor och dosor som innehåller kopplingsställen eller teleutrustningar skall kunna låsas med en nyckel, ett kort eller på något annat motsvarande sätt.

Låsanordningen för husfördelaren och för passagerna till husfördelaren skall vara sådan, att personal vid de teleföretag eller teleentreprenörer, som fastighetsägaren eller innehavaren har berättigat att leverera nättjänster till fastigheten, vid behov kommer till husfördelaren utan dröjsmål.

Kommunikationsverkets föreskrift om det interna centralantennätet och –systemet i en fastighet Kommunikationsverket 21 D/2003 M

5 § Utrymmen som behövs för det interna centralantennätet och –systemet i en fastighet

Det utrymme där stjärnpunkten för en fastighets interna centralantennät finns skall dimensioneras och placeras så att:

...

4) obehörigas tillträde till utrymmet kan förhindras effektivt;

...

Stjärnpunkten och övriga utrustningar som förläggs i samband med den kan placeras i samma låsbara utrymme som husfördelaren för inomhustelefonnätet och därtill anslutna utrustningar. Ifall utrymmesbehovet är försumbart, kan utrustningarna försedda med en låsbar kåpa placeras i samma utrymme som t.ex. elhuvudcentralen.

...

Låsanordningen för utrymmena där stjärnpunkten för fastighetens interna centralantennsystem finns och för passagera till dessa utrymmen skall ordnas på ett sådant sätt att personal vid de teleföretag eller teleentreprenörer, som fastighetsägaren eller -innehavaren har berättigat att leverera nättjänster till fastigheten, vid behov kommer till utrymmet utan dröjsmål.